

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

11 בפברואר 2008

בימים אלה הסתיים השלב השני של "הסכם המבוקשים" (מיולי 2007), שנועד לצמצם את מעגל המעורבים בטרור מקרב פת"ח. שלב זה הסתיים בהצלחה באשר מרבית המבוקשים (למעלה מ-200) עמדו בתנאיו. תרומת מנגנוני הביטחון הפלסטיניים להצלחת ההסכם הייתה מוגבלת¹

מימין: מבוקשים מפת"ח\גדודי חללי אל אקצא מחזירים את כלי נשקם למנגנוני הביטחון הפלסטיניים. משמאל: כלי נשק שהוחזרו למנגנונים (ערוץ אלג'זירה, 16 ביולי).

1 מבוסס על דיווח שירות ביטחון כללי; בהמשך ללקט המידע "הסכם המבוקשים" (יולי 2007) - מאזן ביניים" 14 באוקטובר 2007).

1. בימים אלה הסתיים **בהצלחה** יישומו של השלב השני של "הסכם המבוקשים" בו נטלו חלק למעלה מ-200 מבוקשים. למרות שזוהו בתהליך היישום מספר חריגות, שוליות בהיקפן, **הרוב המכריע של המבוקשים** שבהסכם שמר על ריסון **ועמד בתנאיו**. במקביל, תרמה האווירה שנוצרה ביהודה ושומרון לירידה כללית במספר פעולות הטרור ואף בחומרתן, גם מצד פעילי טרור אשר לא נכללו בהסכם. עם זאת, **תרומת מנגנוני הביטחון הפלסטינים להצלחת ההסכם ובאכיפת כללי ההסכם הייתה מוגבלת ובאכיפתו ניכרת לאחרונה התרופפות.**

2. עם סיום השלב השני אושר למספר עשרות מבוקשים המעבר לשגרת החיים של אזרחים שומרי חוק וסדר. אולם שירות ביטחון כללי הבהיר כי מצבם הפיך, קרי- במידה והם יחזרו לעסוק בטרור ישתנה מעמדם והם יהיו חשופים לפעילות סיכול ישראלית נגדם.

עיקרי "הסכם המבוקשים" ואופן מימוש השלב הראשון

3. ביולי 2007, במסגרת המחוות של ישראל כלפי הרשות הפלסטינית, **החליטה מערכת הביטחון להקפיא את פעילות הסיכול שלה נגד כ-170 מבוקשים פעילי פת"ח/גדודי חללי אלאקצא** (הזרוע המבצעית טרוריסטית של פת"ח) ביהודה ושומרון. זאת בתנאי שיתחייבו לנטוש את דרך הטרור, יסגירו את נשקם ויעמדו בסדרת מגבלות במהלך תקופת מבחן ארוכה. "הסכם המבוקשים" נועד להשיג שתי מטרות בסיסיות:
 א. להביא לצמצום ניכר בהיקף הפעילים המעורבים בטרור ובכך להגביר את הביטחון לאזרחי ישראל.
 ב. לעודד גורמים פרגמטיים ברשות הפלסטינית המעוניינים ביציבות האזור ומתנגדים לחמא"ס.

4. "הסכם המבוקשים" החל להתבצע ב-12 ביולי 2007. במסגרתו התחייבו המבוקשים לנטוש את דרך הטרור, להסגיר את כלי נשקם, ולעמוד בסדרה של הגבלות, שתוטלנה עליהם במשך **תקופת מבחן של שלושה חודשים. הסכם המבוקשים, תואם עם מנגנוני הביטחון הפלסטינים**, על מנת לאפשר להם לקדם ביצועו באמצעות פעולות שכנוע, פיקוח ואכיפה.

5. קבוצת המבוקשים הראשונה הורכבה ממחבלים חברי ארגון **פת"ח**, שהראו סימנים ברורים של נכונות לזנוח את דרך הטרור. מערכת הביטחון הבהירה כי תשקול בהמשך **לצרף להסכם פעילי טרור נוספים, שיוכחו את רצינות כוונותיהם וימנעו ביוזמתם מפעילות טרור או סיוע לו**. מלכתחילה היה ברור כי **מבחנו האמיתי** של "הסכם המבוקשים" יהיה במידת נכונותם של המבוקשים שנכללו בו לעמוד בתנאיו ובמידת נכונותם (ויכולתם) של מנגנוני הביטחון הפלסטינים לכפות מרותם עליהם ולוודא ביצוע ההסכם.

6. **בחדש נובמבר 2007 לאחר סיום השלב הראשון** של ההסכם הצביעו הנתונים על כך שחלה ירידה בפעילות הטרור של אוכלוסיית המבוקשים שנכללו בהסכם. בעקבות זאת אושר למספר עשרות מבוקשים להחליף את שגרת חייהם כמבוקשים ולהפוך לאזרחים מן השורה שומרי חוק וסדר. במקביל, צורפו להסכם מבוקשים נוספים, חלק מהם בעקבות בקשת מנגנוני הביטחון הפלסטינים.

אופן מימוש השלב השני

7. במהלך שלושת חודשי השלב השני של ההסכם (נובמבר-ינואר) נטלו חלק **מעל 200 מבוקשים**, שהתחייבו לעמוד בכל תנאיו. בבחינה של ביצוע השלב השני של ההסכם נראה כי מתוך 200 המבוקשים שנטלו בו חלק **עמד רובם המכריע בתנאיו**. במקביל, **חלה ירידה בפעילות הטרור גם מצד פעילי טרור שלא נכללו בהסכם**, כחלק מדינאמיקה חיובית שהתקיימה בעקבותיו. עיקרי ההישגים על פי דיווח שירות ביטחון כללי:

א. **רובם המכריע** של המבוקשים שנטלו חלק בשלב השני של ההסכם **שמרו על ריסון ועמדו בתנאיו**². החריגות שזוהו היו שוליות מבחינת כמותן ואיכותן. מבוקש שחרג מההסכם שילם מחיר על כך על פי קריטריונים נוקשים שנקבעו מול כל הפרה וחריגה. על פי המדיניות שנקבעה פעילים שלא ימלאו 100% מההתחייבויות בהסכם יהיו חשופים לפעולות ישראליות נגדם.

ב. **חלה ירידה דרמטית במספר פעולות הטרור ואף בחומרתן הפעולות שביצעו מבוקשי פת"ח/תנזים**, כולל כאלה אשר לא נכללו בהסכם. ההערכה היא שירידה זו נובעת מהאווירה הכללית אולם ירידת הפעילות בקרב המבוקשים הנכללים בהסכם, השפיעה גם על אלה שלא נכללו בו.

8. עם סיום השלב השני **אושר למספר עשרות מבוקשים המעבר לשגרת חיים של אזרחים שומרי חוק וסדר**. גורמי ביטחון פלסטינים מסרו לכתב Y-net כי בעקבות דיון בין הצדדים הוחלט על מתן חנינה **לשלושים ושנים** ממבוקשי הזרוע המבצעית טרוריסטית של פת"ח, בהם בכירים בארגון, בתום תקופת המבחן שלהם. על פי אותם גורמי ביטחון הוציאה אותם ישראל מרשימת המבוקשים ובמקביל נתנה ארכה של שלושה חודשי מבחן נוספים לכ-200 מבוקשים נוספים (כתבתו של עלי ואקד, Y-net, 10 בפברואר, 2008).

9. כמו במהלך השלב הראשון, גם במסגרת השלב השני של ההסכם **תרומת מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית להצלחת ההסכם הייתה מוגבלת**. הצלחתו של שלב

² במהלך תקופת המבחן מאז החל ביצועו של "הסכם המבוקשים" ניהלה מערכת הביטחון הישראלית מעקב צמוד אחר קבוצת המבוקשים שנכללה בהסכם. מעקב זה בחן את מידת עמידתם במחויבויות שהם קיבלו על עצמם ובמרכזן ההתחייבות להימנע מכל פעילות טרור. מערכת הביטחון הישראלית עודדה את הרשות הפלסטינית, שהפת"ח הינו מרכיב מרכזי בה, לאסוף את אמצעי הלחימה שבידי המבוקשים ולאכוף הפסקת המעורבות בטרור על אלו שסירבו להתחייב להפסיק את פעילותם.

זה נבעה בעיקר ממוטיבציה של המבוקשים הנכללים בהסכם לשפר את מצבם האישי ע"י שיבה לשגרה של חיים אזרחיים. תופעה זו מצטרפת לבעיות אחרות הניכרות במגננוני הביטחון הפלסטיניים ומחדדת את סוגיית קשיי תפקודם. **הרפורמות המהותיות** הנדרשות במגננוני הביטחון על פי מפת הדרכים אינן מבוצעות והשינויים במגננונים שביצע ממשל אבו מאזן עד כה היו קוסמטיים בלבד, וחלקם נותר עדיין בבחינת תוכניות ושאיפות לעתיד³.

³ ראו לקט: "האם ובאיזו מידה ממלאת הרשות הפלסטינית את מחויבותיה הביטחוניות בהתאם למפת הדרכים? (מאזן ביניים)" (10 בינואר 2008)